

Przybliżyć niepełnosprawność – Sprawni Niepełnosprawni

12

Katarzyna Maria Król

Osoba niepełnosprawna jest w stanie realizować się w działaniu społecznym, zawodowym czy życiu osobistym, wykorzystując swoje możliwości, starając się pokonywać, z lepszym lub gorszym skutkiem, stawiane przed nią bariery. Będąc niepełnosprawnym można sprawnie funkcjonować w wielu dziedzinach życia. O rozwoju osób niepełnosprawnych i kształcie ich przestrzeni życiowej, decydują zasadniczo te same prawidłowości i mechanizmy, co w przypadku reszty populacji. Pojawienie się dysfunkcji wpływa w określony sposób na funkcjonowanie człowieka, środowisko, w którym żyje i na relacje z innymi. Dlatego w przypadku zaburzeń rozwojowych oczywista wydaje się większa potrzeba stymulacji i pomocy ze strony otoczenia (rodziny, szkoły, społeczności lokalnych).

Niepełnosprawni w oczach pełnosprawnych

Ktoś mądry powiedział kiedyś, że o tym jakimi ludźmi jesteśmy, świadczy nasz stosunek do innych, w tym będących w gorszym położeniu. W społecznościach lokalnych ludzie są często niezauważani, traktowani jako osoby drugiej, gorszej kategorii. To między innymi osoby starsze, chore, bezdomne, dzieci i dorośli z rodzin przemocowanych czy alkoholików. Do tej grupy społeczeństwo zalicza też osoby niepełnosprawne.

Zadajmy pytanie: czy osoby zdrowe znają problemy osób niepełnosprawnych, chcą i potrafią zrozu-

mieć niepełnosprawność drugiej osoby? Często odnosi się wrażenie, że osoby zdrowe patrząc na osoby niepełnosprawne, rozmawiając z nimi, widzą tylko ich dysfunkcje, braki, roszczeniowość. Opierając swoją wiedzę na stereotypach nie chcą, nie wykazują nawet minimum zainteresowania, by poznać świat ludzi z różnymi niedoskonałościami. Czy przy takim spostrzeganiu, mając wdrukowane takie kalki postępowania, w ogóle chcą udzielić pomocy, nawiązać bliższe relacje? A może chcą, tylko nie potrafią, nie mają dostatecznej wiedzy?

Prof. M. Grzegorzewska mówiła, że nie ma niepełnospraw-

nego, a jest człowiek. Niepełnosprawność społeczna wynika z interakcji osoby niepełnosprawnej ze społeczeństwem. Osobą stygmatyzowaną, wykluczoną, staje się napotykać niezrozumienie, bariery stawiane przez tak zwane „zdrowe społeczeństwo”. W takiej sytuacji znaczenie bezpośrednich kontaktów interpersonalnych nabiera niezwyklej wagi. Ludzie pełnosprawni podchodzą bowiem do problemu niepełnosprawności powierzchownie. Jest to wynik niepełnej wiedzy o rzeczywistych problemach życiowych osób niepełnosprawnych. Istnieje wiele zahamowań utrudniających kontakt z tymi osobami, u podłoża których leżą najczęściej mity i stereotypy.

Należałoby więc spojrzeć na to z drugiej strony. Tak, osoby niepełnosprawne potrzebują pomocy w różnych wymiarach: materialnej, psychologicznej, funkcjonalnej. Ale same też mają duże możliwości, których często w sobie nie dostrzegają, a i otoczenie nie zawsze wie jak je wykorzystać. Profesor Helena Radlińska mówiła, że człowiek ma zasoby, możliwości, które umiejętnym postępowaniem należy z niego wydobyć. Ważne więc staje się znalezienie środków pomagających przezwyciężaniu trudności, jednocześnie dostosowanych do właściwości i potrzeb indywidualnych osobnika. Wtedy sama osoba niepełnosprawna wykorzysta swoje możliwości do dalszego rozwoju. Może więc należałoby z większą intensywnością i otwartością zacząć przybliżać problemy osób niepełnospraw-

nych, kładąc przede wszystkim nacisk na ich możliwości i zasoby, które nie są wykorzystywane?

Inicjatywy osławające niepełnosprawność

W dyskursie publicznym modne jest obecnie takie wyrażenie jak aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych. Jednym z jej elementów jest likwidacja barier, zwłaszcza mentalnych i kulturowych. Jeżeli w społeczeństwie nadal będziemy oceniać osoby niepełnosprawne według stereotypów, to nie uda się inkluzja tej grupy społecznej. To właśnie bariery mentalne muszą być pokonywane przez obie strony: osoby niepełnosprawne i osoby zdrowe. I w tym kierunku należałoby również aktywizować osoby sprawne. Moim zamierzeniem, taką prywatną ideą

do realizacji, są działania na rzecz integracji tych dwóch, wydawałoby się różnych światów i likwidacji uprzedzeń. Jeżeli czegoś się nie wie, nie czuje, nie rozumie, to najczęściej odwraca się od tego, mija z obojętnością, nie okazuje zrozumienia dla trudności, które muszą pokonać osoby niepełnosprawne, by sprostać stawianym przed nimi zadaniom, wymaganiom. Ważne jest więc promowanie właściwego wizerunku osoby niepełnosprawnej nie tylko w makro, ale i w mikroskali. W łamaniu barier kulturowych w środowisku nas otaczającym.

Mówiąc o potrzebie zmian, wpływie środowiska i o siłach drżących w jednostkach, chciałabym przedstawić dwie inicjatywy, które realizuję. To taki mój mini wkład w urzeczywistnienie

Fot. Materiały FieroPizza

nie idei inkluzji różnych środowisk, przełamaniu barier mentalnych. To próba „oswajania” z niepełnosprawnością, pokazywania jej różnych aspektów, nawiązywania relacji interpersonalnych. Jedno z tych przedsięwzięć to portal **SPRAWNI – NIEPEŁNOSPRAWNI**, a drugi to organizowanie biegu pod hasłem: „**Razem na wózki**”.

Potencjał nowych mediów w podnoszeniu jakości życia osób niepełnosprawnych i manifestowaniu siebie w środowisku, pokazuje przykład grupy facebook’owej **SPRAWNI – NIEPEŁNOSPRAWNI**. Daje ona szansę samokreacji wizerunku osób niepełnosprawnych, integracji środowiska osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych poprzez nawiązywanie nowych relacji społecznych, wsparcia w działaniu dla grupy i poprzez grupę, uczestnictwa i zmiany społecznej w zakresie funkcjonowania osób niepełnosprawnych. Jestem jednym z trzech administratorów strony. Samą nazwą chcieliśmy pokazać, że niepełnosprawne osoby są sprawne w wielu aktywnościach. Z drugiej strony zapraszamy osoby sprawne do uczestnictwa w naszej grupie. Ta grupa to okienko na świat niepełnospraw-

nych, pozwalające lepiej zrozumieć niepełnosprawność osobom zdrowym. Ta grupa jest po to, by budować relacje międzyludzkie, by uczestnicy nie byli samotni a może nawet znaleźli jakąś bratnia duszę. Forum jest otwarte dla każdego

Drugą inicjatywą, którą organizuję z grupą wolontariuszy, jest cross na wózkach inwalidzkich pod hasłem „Razem na wózkach”. W tej konkurencji mogą wziąć udział także ludzie w pełni zdrowi. To bieg bez zwycięzców i zwyciężonych. Ideą jest integracja i uświadomienie ludziom zdrowym, jak świat wygląda z perspektywy osoby niepełnosprawnej. Raz w roku, w czasie pikniku rodzinnego FieroCup na Stawach Jana, w ciągu kilku godzin wiele osób może przejechać się bezpiecznie na wózku aktywnym, może spróbować swoich sił i umiejętności w tej konkurencji. Osoby zdrowe same mogą się przekonać, jak pokonywać bariery architektoniczne. Z drugiej strony są instruowane jak bezpiecznie pomóc osobie niepełnosprawnej ruchowo w ich pokonywaniu.

Jesteśmy odpowiedzialni za siebie i za innych

Praca, wykształcenie, rehabilitacja (w tym ta sportowa) są bardzo ważne, ale niestety nie rozwiązują wszystkich problemów osób niepełnosprawnych. Jak powiedział Piotr Pawłowski, redaktor naczelny czasopisma *Integracja*, paraliż czy wypadek nie zwalnia z odpowiedzialności za własny rozwój, za najbliższych, za innych ludzi. Chodzi o to, żeby tego paraliżu nie mieć w głowie. Ważne, by pełnosprawni i niepełnosprawni byli otwarci na różnorodność. Świat się zmienia i w dużej mierze zmiany te powinny tworzyć również osoby niepełnosprawne. Warto, by pełnosprawni potrafili wyciągnąć rękę, pokazać, że się nie boją niepełnosprawnych i chcą z nimi współpracować na równych, aczkolwiek dostosowanych do potrzeb i możliwości psychofizycznych osoby niepełnosprawnej warunkach. Rozumiejąca życzliwość i otwarcie się mentalne może przynieść góry. To nie kwestia słów, a intencji i działań.

**Wszystkich
zainteresowanych
działaniami
Kasi,
zapraszamy na
fejsbukową
grupę:
SPRAWNI
-
NIEPEŁNOSPRAWNI**